

KEER GYÖRGY Pesten.

Dorottya-utca, Wurmudvar 8-dik sz. a 1-ső emelet.
 tisztellett értesíti a nagyérdemű gazdaközönséget, hogy hordozható (Locomobile), cséplő- és forgató-gépeit
Garrett J. D.-tól Buckanban, Magdeburg
 mellett a következő áron adja el helyben Pesten és vármentesen:
 Egy 8 lóerejű locomobile A. 2 cséplőgéppel, mely 54 hüvelyk dobozsza, kátrányterítőkkel s hajószíjakkal ellátva, egészen teljes. 3920 ft. ezüst pénz.
 Egy 10 lóerejű locomobile B. hengerrel, A. 3 cséplőgéppel, mely 60 hüvelyk dobozsza, kátrányterítőkkel s hajószíjakkal, egészen teljes. 4570 ft. ezüst pénz.
 Egy forgató-gép (Drillmaschine), könnyű talajra 11 sorozóval, 6 lábnyi nyomtávolsággal, vas emeltyűvel, előkormányval és 2 vető-gerendelyvel, egészen teljes. 320 ft. ezüst pénz.
 S kéri a netalán megrendeléseket a lehetőleg idejekorán megtenni, hogy a pontos szállítás eszközölhető.
 Fentebb említett gépek a legjobb szerkezetűek és egész Északamériai országban, hol azok mindenhol használatban vannak, a legjobb hírnevet örvendeznek.
 Tudakozásokra egész készséggel kellő utasítás adatik, valamint illusztrált katalógusok is kívánatra ingyen szolgáltatnak ki.
 NB. Elvállalható feltételek mellett bérben cséplés is eszközölhető, mely esetben az illetők magukat KEER GYÖRGY uralmára érinkezésbe tehetik.

Rendes előfizetés nyitattik

VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK október—decemberi évnegyedes folyamára.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:
 A Vasárnapi Ujság és Polit. Ujdonságok (okt.—decz.) 2 ft. 50 kr.
 Csupán Vasárnapi Ujság (okt.—decz.) 1 ft. 50 „
 Csupán Politikai Ujdonságok (okt.—decz.) 1 ft. 50 „

A pénz levelek bérmentes küldése kéri.
 Egyszermind figyelemzetnek mind azon tisztelt előfizetők, kiknek előfizetésük szeptember végével lejár, hogy előfizetéseiket a lapok folytatolagos küldetése tekintetéből mielőbb megújítani sziveskedjenek.
 A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok című testvér-lapok jelenleg 10,000 példányban küldetvén szét, — kétséget nem szenved, hogy azok legalább is 100,000 kézen forogván, bármily szakba vágó hirdetmények közzétételére legalkalmasabb eszközül szolgálnak. Mely körülményre szabad legyen az illető közönséget tisztellett figyelemzetelni.
 Az igatási díjak jutányosak, s terjedelmes hirdetmények közlésénél különös kedvezmények biztosítottak.
 A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala (Pest, egyetem-utca 4-ik szám alatt).
 A Vasárnapi Ujság július—december folyamából teljesszáma példányokkal még folyvást szolgálhatunk, — felváltó előfizetési díja 3 ft.

Fel nem lobbanó
PETROLEUM,
 nagyban és kisebb mennyiségben eladásra folyvást készen található

KORTSÁK J.
 bádigos-mesternél
 PESTEN.
 Ferenციék-tere 1-ső sz. alatt.

készít egyszerűen szagatlan házi- és szoba-úrszékkeket, darabját 15 ftól 50 ftig a legújabb forma és csészerezet szerint — még pedig azon kikötéssel, ha csőlőknek meg nem felelnek, — azokat visszaveszi; készít továbbá mindennemű

épület-munkálatokat,
 u. m.: ház-fedélzeteket, esatornákat, könyököket, padlás-ablakokat, bádigos, horgany és vörösréz-ből, — arnyékszékcsöket ömből, itthelyt s a vidékre, Nagy rakitást tart végre petroleum, salon- és moderateur-lámpákból, házi, udvari- és lépcső-lámpákból, mindennemű kavé- és tea-főző-gépekből, lakkozott tácazokból, és minden az ő mesterségébe vágó árucikkekből; elvállal minden kijavításokat, és igéri a legmértányosabb árakat, minél fogva a nagyérdemű közönség szíves látogatását kikéri. 1788 (4-6)

Az általánosan jónak elismert valódi egészen frissen érkezett

SCHEEBERGERI NÖVÉNY-ALLOP mell- s tüdőbetegék számára.

továbbá: rekedtség, nátház, ingerköhögés, mellszorongás, elnyálkásodás, torokgyulladások s nehéz légzés ellen, — mindenkor friss minőségben kapható:
PESTEN: Török József gyógyszerész urnál a király-utczában, — dr. **Wagner D.** gyógyszerész urnál a vaczi-uton, **Thalmayer A.** és társa, — **Oszetszky F.**, — **Schirk J.**, — és **Gerhardt A.** uraknál.
BUDA N: Schwarzmeier J. gyógyszerész urnál.
Körmöczön: Draskóczy gy. gyógyész.
Karolyfehérvár: Fischer E. Kubinban: Stojánovich. Kun-Sz. Miklós: Stoits A. Lugoson: Arnold J. Mediason: Breiner K. Mosonban: Prantzer J. gy. Miskolczon: Spuller J. Mitrovicz: Kresztonoshás A. Mohács: Pyker Gyula gy. Marosvásárhely: Jenev gy. Munkács: Gröttler L. Mohács: Kögel D. Nagybánya: Horacek J. Nezsderben: Fuchs J. Nyitra: dr. Láng E. Nyiregyháza: Hönsch Ede gy. P. gyógyész. Szarvason: Réthy V. Szentesen: Kissdorfer G. gy. és Prohaska Gyula.
Temesvár: Kraul és Roth gyógyész.
Tokajban: Krötzer A. gy. Tordán: Weits és Wolf. Tatan: Nierth F. gy. Török-Szent-Miklós: Pillosz M. Trenezenben: Simon A. gy. Ungvár: Teledy gy. és özv. Benesch P. Ujvidéken: Schreiber F. Varannón: Elizár gy. Veszprém: Fremmel. Vácson: Tragor A. Várasdon: Halter gy. Verseczen: Herzog gy. Zimony: Ivánovich és fia. Zalatan: Mégay Gyula. Zombor: Stein fia Márk. Zsambokrét: Neumann M. Zentán: Wuits testvéreknél.
Egy üveg ára forint 26 krajczár. 1791 (1-6)

Ugyanezen bizományos uraknál kapható:
 Legjobbfele
tyukszem-tapasz,
 Schmidt cs. kir. főorvostól, egy skatulya ára 28 kr.
Dr. Behr ideg-extractusa.
 az idegek erősítésére s a test edzésére ára 70 kr.

Dorsch-májolaj, valódi gyógyszer, Lobry és Parton-tól Utrechtben, a skrofulák s borkütegek sat. gyógyítására. Egy üveg ára 1 ft.
Stiriai Stub-havasi-növény-nedv
 mell- s tüdőbetegék számára. Egy üveg ára 87 kr.

HELUNGKIANG
 arabiai s ázsiai
 állat-, gyógy- és táp-pora,
 a magas kir. porosz kormány által engedélyezett s 6 felégre a porosz király udvari istállóiban, valamint a legtöbb gazdasági igazgatóságoknál a legjobb sikerrel használva egyszermind a legjobban elismert óvszer marhász és marhabetegségek ellen.
 Mustra- és védmárkkal törvényesen biztosítva.
 Egy kis csomag ára 40 kr., nagy csomagé 80 kr.

Block-fele megpróbált folyadék lovak számára.
 Kitűnő mosó szer, mely nemcsak az egésztestet, hanem a beteg lovaknál is, az ivház, kőszvény, körömgyladás, az inak kiváradás, fozamodások, az iga s nyereg által okozott sérülések esetében a legmeglepőbb sikerrel használtatik.
 Egy üveg ára 1 ft. 40 kr.

Főraktár **BITNER GYULA** gyógyszerésznél Gloggnitzban.

A Cholera és mindenemű betegségekben
 elismert legjelesebb tanácsadó a következő mű:
AZ EGÉSZSÉG NÉGY KÖNYVE
 Bock Ernő Károly
 lipseai boncztanár után 1792 (2-2)
 a magyar nép szükségeihez alkalmazva.
 38 abraival.
 4 rész. Ára füzve 5 ft. Kötve 5 ft. 80 kr.

Különösen a Cholera elkerüléséről, az gyógyításáról is igen tüzetes és a tudomány legújabb tapasztalásai szerint értekezik.
 Kapható **RÁTH MÓRNÁL** Pesten, és minden könyvkereskedésben.

Pest, szeptember 30-án 1866.

Előfizetési feltételek 1866-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. — Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokt illetőleg, 1866. Janár 1-től kezdve: Egy, négyezer hasábjott petít sor ára, vagy annak helye egyszeri ígatásnál 10 krba; háromszori vagy többszöri ígatásnál csak 7 krba számítatik. — Külföldre néve kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Hamburg és Altonában: Haasenstein és Vogler. — M. Frankfurthban: Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppelk Alajos. — Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 ujkr.

Id. Mándy Péter.

E 82 éves ősz magyar patriárka tisztességes három emberkornyi históriát varázsol szemünk elé. A múlt századnak ezen erős tölgye még a Kazinczy-korszakban, az ébredő nemzeti önérték lelket emelő hajnalán vert gyökeret e haza földében s az akkori félnék és szemérmes kísérletek napjaiból néz le a mai idők megizmosodott nemzetiségi vívmányaira. Ez arcokép szemünk elé állítja a sokat rágalmozott, erőteljes magyar „táblabírói“ fajt, melyről el fogja egyszer mondani az igazságos történelem, hogy bármennyire szívós kitartással ragaszkodott is ősi intéz-

született Mikolán. 1792-ben került a sárospataki iskolába, hol 1800-ig tanult. Ezután két évet Pozsonyban töltött, leginkább a német, francia és olasz nyelvek megtanulása végett. Az 1802-ki pozsonyi országgyűlésen, az iskolai szünet alatt, országgyűlési írnok volt. 1803-ban visszament S. Patakra, hol az akkor nagy hírű Kövy tanár alatt végezte a jogtudományi tanfolyamot. — Az akkori idők szokása szerint az iskolából haza került ifju otthon azonnal az élet gyakorlati folyamába lépett át. 1804-ben legelőször is megyei tiszt. aljegyzőnek ne-

tésében Mándy Péter mindenkor épen oly buzgalmat, mint önzéstelenséget tanusított, — tudjuk mindnyájan, hogy ezen egykori „nobile officium“ ok tekintélyt igen adtak az illetőnek, de többnyire önfeláldozással jártak. A megye levéltára számtalan oly tényt jegyez fel, melyek a megye közigazgatási ügyeiben Mándy Péter rendezési ügyességét, eljárási erélyét és tapintatát tanusítják, s melyek előszámlálása itt körülrökön kívül fekszik.

Id. Mándy Péter.

gyermekének nevelése mellett is ernyedetlen szorgalma és munkássága nem maradt sikertelen. Okszerű gazdálkodás és takarékoság itt is megtermette azon gyümölcsöket, melyek után törekedni, minden jóra való magyar családfőnek erkölcsi kötelessége. Mándy Péter nemcsak hogy el nem prédálta ősi vagyonát, hanem szüleitől öröklött birtokát részint irtással, részint új szerzemények által tíz anynyira gyarapította, mint eredetileg átvette. Saját erejével és költségén 50-nél több jobbágyházat, azonkívül Mikolán és Szinyérváralján két-két kö, Mándon két lakházat építtetett, s örvendve látta anyagi jólétének fokonszint emelkedését.

Azonban Mándy Péter figyelmé és fogékonysága nem szorított csupán az anyagi térre. Azon nemes ösztönnél fogva, mely a magyar középosztály tagjait mindenkor jellemzé, már régóta élénk hajlamot érzett a tudományok, a szellemi fejlődés eszközei iránt. Nem említvén, hogy már fiatal korában jelesebb külföldi írók műveinek magyarisításával foglalkozott (ilyenek voltak: Kleist „Tavasz“ című nagy költeménye; Kant immanuel „Paedagogiká“ ja stb.): a későbbi idők folyamán lett Szatmármegyében; végre egyik megyei törvényszéki osztályban mint alispán helyettesi elnök működött sok évig.

A megye ügyeinek e külön szaku vezetett ki, idő folytán a megyei tisztségek majd mindegyik ágában szerepelt, s először jegyző, később főszolgabíró, majd másod alispán lett Szatmármegyében; végre egyik megyei törvényszéki osztályban mint alispán helyettesi elnök működött sok évig.

Idősb Mándy Péter, egy szatmármegyei és magyar család ivadéka, 1784. nov. 7-én

Hogy kisebb működési körben is híven lehet szolgálni a hazát, s hogy a ki a kis kört, melyre a sors állította, lelkiismeretesen betöltte, polgártársainak becsületére méltán számolhat: tanusítja azon férfiú is, kinek hosszú életpályája itt élénk tárul.

azonban Mándy Péter figyelmé és fogékonysága nem szorított csupán az anyagi térre. Azon nemes ösztönnél fogva, mely a magyar középosztály tagjait mindenkor jellemzé, már régóta élénk hajlamot érzett a tudományok, a szellemi fejlődés eszközei iránt. Nem említvén, hogy már fiatal korában jelesebb külföldi írók műveinek magyarisításával foglalkozott (ilyenek voltak: Kleist „Tavasz“ című nagy költeménye; Kant immanuel „Paedagogiká“ ja stb.): a későbbi idők folyamán lett Szatmármegyében; végre egyik megyei törvényszéki osztályban mint alispán helyettesi elnök működött sok évig.

A megye ügyeinek e külön szaku vezetett ki, idő folytán a megyei tisztségek majd mindegyik ágában szerepelt, s először jegyző, később főszolgabíró, majd másod alispán lett Szatmármegyében; végre egyik megyei törvényszéki osztályban mint alispán helyettesi elnök működött sok évig.

Idősb Mándy Péter, egy szatmármegyei és magyar család ivadéka, 1784. nov. 7-én

fiainak áldozatkészége Alapítványokat tett vagy tehetsége szerint adakozott a magyar akadémia, a nemz. muzeum, a Kiszaludytársaság, a s. pataki, debreczeni, m. szigeti, szatmári iskolák, papi özvegyek pénztára, egyes szegény egyházak javára; s ott találjuk a tiszta-kőrösi csatorna, szatmári gazd. egyesület és takarékpénztár stb. előmozdító névsorában.

S miután a jó családapa és házigazda még idején szereti elrendezni házi dolgait, nehogy egy szerencsétlen véletlen vagy a kor tehetetlensége által meggátolassék: Mándy Péter is még 1850-ben megosztotta akkor életben volt 10 gyermekét s azóta ezekről tisztelve és szeretve, minden földi gondtól megmenekülve, függetlenül éli a nagy kort elért patriárka, szerény igények között, de ép testtel és lélekkel, hátra levő napjait. (Egyik fia a cs. k. Württemberg huszár ezredesi rangra emelkedett, több gyermekei is mind tisztas állást foglalnak el a polgári élet különönmű pályán.)

Fiatalabb éveiben Kazinczy Ferenc, rokona Kölcsey Ferenc és tanulótlása Fáy András közelebbi viszonyban állottak veles ezek barátságára mindenkor büszke volt. Közös levelezéseik egy része már közölve volt lapjainkban, más része még kiadatlan.

Ujabb időkben, különösen mióta egészen a magán életbe vonult vissza, folyvást élénken érdeklődik a magyar irodalom egyes mozzanataival. Nehány évvel ezelőtt egy kis könyvet is kiadott, ily czimmel: „A magyar nemzet eredete és javalat, miként lehetne a magyar irást egyszerűsíteni”. Főczélja e művecskének a magyar összetett mássalhangzók kettős betűinek egyszerű betűjegyekre való változtatása volt. — Egy másik nem csekély érdeme az élénk figyelmi agg hazafinak a ritkább vagy újabb magyar szavak folytonos följegyzése. E szavakat a m. Akadémia „Nagy Szótár”-a gyűjteményével egybeveti s a kimaradt szavak jegyzékét azután egyes időkönként a m. Akademiának beküldi. Eddig mintegy 26 ily küldemény érkezett be s csupán egy havi ily lajstromban mintegy 350 kimaradt szót láttunk följegyezve. E szójegyzékből a használható rész a „Szótár” egy újabb kiadásánál bizonyosan igénybe fog vétetni s nyelv-kincsünk megőrzése körül igen nagy szolgálatot tesz Mándy Péter hangyaszorgalma.

Végre még megemlítjük, hogy Mándy Péter már későbbi időkre kihatólag is gondoskodott arról, hogy családjában a tudományok szeretete, a szellemi érdekek ápolása ki ne haljon. Kevésel ezelőtt ugyanis a szatmármegyei Mikola helységben egy családi könyv- és levéltár alapított. A könyvtár folytonos öregbítésére évenkénti 200 ftot rendelt, meghatározván az ellenőrzés feltételeit s azon kikötéseket, a melyek mellett a könyvtár a családon kívül álló idegenek számára is nyitva álljon.

Ime dióhéjba foglalva egy tisztas magyar ós „táblabíró” életrajza, ime egy egyszerű, igénytelen életpálya, — de egy erős bizonyosság arra, hogy:

„minden pálya dicső, ha belőle hazára derül fény.”

A józan és rendszeres élet áldásai az akkor ridegségét elenyésztetik, lelki nyugalommal s azon boldogító öntudattal töltik el a keblet: „Nem élttem hiában. Helyemet emberül betöltöttem!” — Kívánjuk, hogy ifju lelkü öregünk még soká élvezhesse szatmári elvonultságában az élet csendes, kedves örömeit!

Sötét vagyok . . .

Sötét vagyok, mióta nem vagy; Örök felleg vidulni nem vagy. Egy eszme, egy pont bennem nincsen, Nyugalmamat melyre építem.

Ha jó az est, hintvén az árnyat, Gyászom velem ujul utánad. S búban töltvén át a nagy éjet, A hajnal is kinomra ébred.

Pályám alig kezdém, megállok . . . Rom mindenütt, s hervadt virágok . . . Hullt virágtól a! pusztá romhoz Emlékezés tört szárnya hordoz.

Sötét vagyok, mint a kőd, pára, Mely völgybe száll le északára, S öngyászában ott, elmerülve Harmatot sör borokra, fűre.

Sötét vagyok, mint a borlút! Az én egem nem is vidulhat: A honnan a napot levették, Sötét, sötét a megrabolt ég.

Czél nem érve — bár kezem tiszta — Im, benuktan tántorgok vissza. Szivem reménye, üdve, vágya Hullám, törve, sziklához vágva! . . .

Sötét vagyok, mióta nem vagy; Örök felleg vidulni nem vagy. Sirod lett szivem Golgotája. Ki-kimegyek szenvedni rája!

Fészket rak a madár . . .

Fészket rak a madár Szellős, lombos ágra . . . Vinaros felleg jó S a villám megvágja . . . Azután a vésznek Gyászos emlékeül, — Száradva, szétszórvva — Ott marad fa, fészkek! . . .

Visszaszáll a madár Száraz, pusztá ágra, Melyen puha fészke Függ tépve, zilálva; Búsán ül az ágon, Vár, vár: azt várja, hogy Egy jölteví villám Most már belé vágjon! . . .

Soós Miklós.

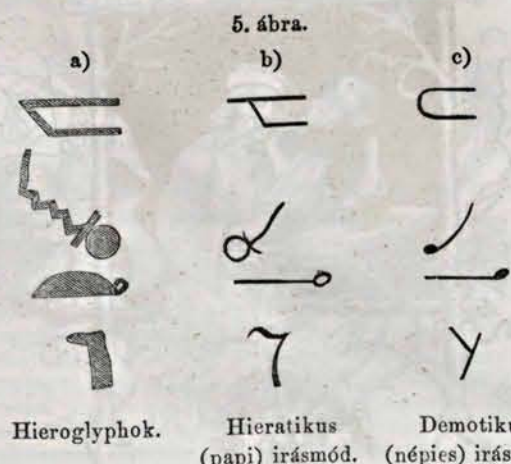
Az írás történetéből.

(V e s z.)

Az egyiptomiak előszeretete minden maradóhoz (stabilismus), ugyszintén a hieroglyphok simbolikus és titkos értelme, hátráltatta a képes-írástól a tulajdonképi betűírásra való átmenetet, mégis az erre való igyekezetfelreismerhetlen. A hieroglyph-írás mellett képződött még az ugynevezett *egyházi, papi* (hieratikus) *írás*, mely az előbbinek rövidítéséből és folyóírásból állott; ezenkívül egy harmadik vagy *demotikus* (vidéki vagy népies) írás, mely utóbbi már Herodotnak Egyiptomban tett utazásakor használtatott; mindez nyilvánvaló jele az igyekezetnek, a képes-írást hangjel vagy betűírással helyettesíteni. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy a demotikus írás, mely már sokkal tökéletesebb ugyan, nem egészen betűírás, hogy az egyes betűnek sokféle alakja van még, s hogy az eszmejelek nincsenek kitiltva a szövegből. A legrégebb demotikuspapiros-tekercsek, melyek az ókorból reánk maradtak, azon XXVI-ik királyi dynasztia korába tartoznak, mely Kr. e. 684-től 525-ig uralkodott. Az *5-ik ábra* az említett háromféle írásmódot igyekszik feltüntetni.

A hieroglyph-írás, a papok által történt felfedeztetése után, csakhamar nagy mérvben vétetett használatba. Az egyiptomi sirkamrákban, melyek a piramisokkal egyidejűleg keletkeztek, lerajzolva látjuk az irnokokat, a mint ezek a nyájak mennyiségét, a magtá-

rakban felhalmozott gabonaszákokat megszámlálva, jegyzőkönyvbe igtatják. Az Istenek felírják a királyok életkorát az élet fájának leveleire; győzelmeik után az irnokok megszámlálják az elesettek levágott

kezelt, és a szákmányt, az elfogottak száma, a sisakok és pajzsok mennyiségét szerint egybevetik. Irnokok kisérik a fejedelmet, midőn az vadászni megy, hogy az elejtett vadat azonnal regisztrálják. Mindent megszámláltak, felirtak és bekönyveztek.

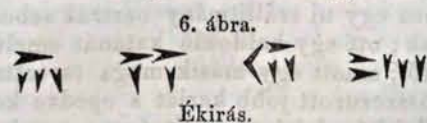
A hieroglyphok olvasása — s megfejtése tudományát — mint *Palszky Ferenc* egy jels cikkekben előadja, a francia Champollion kora halála után az olasz Rosellini, a német Lepsius, a francia Mariette s Rougé, az angol Birch, s számos tanítványaik anynyira vitték már a hieroglyphok, s egyházi iratu papyrosz tekercsek tanulmányozása által, hogy jelenleg az egyiptomi paloták, templomok és sirtoltok felirásai nem némák többé, hogy az egyiptomi historia háromezer évi feledés után ismét felélesztetett, s hogy hieroglyph-szótárral és grammatikával bírnak, mely bárkinél lehetséges teszi a tudós egyiptolopok munkálatait ellenőrizni és bírálni, nem is említvén a számos halotti felirások magyarázatát, melyekből a régi Nil-völgy népségének polgári s családi viszonyait ismerni tanuljuk. Sőt a régi egyiptomi irodalom néhány töredékeivel is, melyeket talán már Mózes a héliopolisi templom könyvtárában olvasott, rövid elbeszélésekkel s egyházi rituálékkal ismerkedtünk meg Champollion nagyszerű találmánya nyomán, s az emberi nem civilizációjának története számára egy egész ezredévet vívtunk ki.

(Palszky Ferenc: „Az írás eredete” című cikke, a Budapesti Szemle. XX. kötete 207—221. l.)

A képirásra következőzet papi (hieratikus) írásból fejtett ki az *ék-írás* (Keilschrift; éécriture cunéiforme). — Chardin és Kaempfer már a 18-ik század elején lettek figyelmesek az ékek és könyökhorgokból álló feliratokra, melyeket a Tigris és Euphrat folyók mentében talált romokon láttak; de Grotefendnek jutott a szerencse, e század elején, az ékírás jegyeit, illetőleg ábécéjét megmagyarázni, s így az emberiség legrégebb történeteinek ezen oklevéltárához a kulcsot feltalálni. Az első, a mit megállapított, az volt, hogy az ékírás két alapjegyből áll, egy kisebb vagy nagyobb függőlegesen, fekvetesen, vagy rézsút álló ékből ∇ és egy könyökhorgból \llcorner , melynek nyílása mindig jobbra van, a miből aztán azt következtette, hogy az írás balról jobbra olvasandó. Még a mult században Tychemen és Münster tették az észrevételt, hogy az egyes szók magánálló rézsút ékek által vannak elválasztva; minthogy pedig Grotefend az ilyképen megkülönböztetett egyes szókban 6—11 jegyet látott, kétségtelen ténynek vette, hogy betűírás sal van dolga, mert 11 szótagból álló szót alig ismerünk. A királyok képei felett levő czimekből s különösen Darius és Hystaspes nevekből azután igen elmésen fejtett

meg egész feliratot, s így jött rá az ékíratok ábécéjére. (6. ábra)

Ezen ékíratok feltalálhatók Ó-Média, Persia, Assyria és Babyloniában, az első három tartományban fáradságosan van a

sziklákba, oszlopokba vésvé. Babyloniában, hol szikla nem található, téglákba van vasformával benyomva. Ninive romjai ily ékíratokkal vannak beborítva. Rawlinson egy assyr ékíratos feliratot fedezett fel, melyet 1100. évbe helyez Kr. e., de Oppert szerint annak felfedezése és használata még ezer évvel előbbre helyezendő.

A tulajdonképi betűírás a jelképi és eszmejeleli írás szabatosítására csak lassankint fejlődött ki sok századon keresztül. Minthogy azonban ezen találmány sok századnak műve s nem lepte meg egyszerre a kifejlesztő nemzeteiket, eredetét az idők homálya burkolja be. Csak annyit tudunk biztosan, hogy a nyugot a római polgárosodással a világ régi uraitól kölesönözte betűit, a rómaiak pedig magok bevallják, hogy azokat a görögöktől kapták. Az is bizonyos, hogy a régi s uj héber, a samariai, a hymiar s aethiop, a kufi s neszi, arab, a syriai s esztra nyelv, a görög, etru, kopt, latin, cyrill s uj orosz alfabét közvetve vagy közvetlenül mind a régi phoeniciai betűkből eredett, ámbár a jegyek különféle alakja alig gyaníttatja a régi testvérei s atyafiságos viszonyt, mely köztök fennállott. A betűk szemé neve, s a hol az is az idők folyamában elmosatott, a betűk sorozata tartotta fenn a közös eredet bizonyosságát, mely a hagyomány által is igazolható.

(Uj Korszak. 1865. 14. sz. Ballagi Mór: „Az ékíratok.” — Budapesti Szemle. l. köt. 424. „Babel tornya” — Hunfalvy Pálól és III. köt. 319. l. Csengery Antal. „Nyug-ázsia és története az ékíratok világánál” című jeles cikkek után.)

A középkorban divatozó írásmód földelítésére álljon itt néhány példa. A *merovingi írás*, mely az V-től a VIII-dik századokban volt használatban, merev, egymásba folyó s aránytalan volt, s a sok rövidítés annak olvasását igen nehezítette. Aligha sikerülend valakinek, hacsak az oklevéltanban nem járatos, a 7. ábra alatti írás példányból szent Agoston nevét kiolvasni. A IX. a XII. századig a *Karolingi írás* divatozott, melyet Nagy Károlyról neveztek el; itt már a betűknek egymásba hajlásával felhagytak s mindinkább közeledtek a betűk tiszta, folyékony leírásához; ezen kor. *philip-di-gö* ből vett példa a 8-dik ábra, egy XI-dik századbeli okmány kezdetéről van véve. — Végre a *gót* vagy *klastromi írásmód* a XIII-tól a XVI-dik századig használtatott (9. ábra); észrevehető, hogy ezen írás azon időben keletkezett,

Merovingi írás.

8. ábra.

9. ábra.

10. ábra.

11. ábra.

12. ábra.

13. ábra.

midőn a gót építészet teljes virágzására jutott. Tagadhatlan, hogy az e korból eredt írás a legközelebbiek közé tartozik.

Erdélyben a székelyek közt még a XV-ik században is szokásban volt egy neme a

hun-magyar írásnak, melyet eleink ósházájából hoztak magukkal s házi-vagy magánéletben használtak; hosszukás sima pálcákra hegyes íróttörrel rótták fel összefolyó betűiket, függőleges irányban fölülről lefelé, miként a mongolok. Innen a maiglan ismeretes *rovás*. Menander Protector, VI-ik századbeli byzanci író azt beszéli, hogy a magyarok (még ősi székeikből) II. Justinus-hoz „szittya betűkkel írott levéllel” ellátott követeket küldöttek Turóc megyei Rak-sányi családnak levéltárában találtak 1839-ben ily régi hun-magyar írást a nyírfa külső hártájára írva, mely *turóczi fa-lap* névvel ismeretes.

A nyugati civilizációval együtt az ottani írásmód is eljutott hozzánk, s általában az használtatott különféle változataiban.

(Kerekgyártó Árpád: Magyarország műveltségének története. I. kötet. A vezérek kora. 887—1000. Pest, 1859. 404—409. — Tudománytár. 1840. 117—129. l.)

Az írás szépségét s finomságát mily tökélyre vitték nemcsak a jelen, de már az ó-korban, valóban bámulatos. Plinius említi, hogy Cicero látta volna Homer Iliását (15,210 vers) pergamentre írva, melyet egy diónak a héjába könnyen be lehetett zárnai; mi csaknem hihetetlennek látszik, ha nem olvassuk a későbbi korból is több hasonló példát; így Huet tudós a francia udvarnál egy 10 ujj magas és 8 ujj széles velinpapíros mutatót meg, melynek mindkét oldalára körülbelül 15,000 vers volt általa írva s dióhéjba volt behelyezve.

A londoni muzeumban látható Anna királyné tenyérnyi nagyságu arczképe, mely írott betűkből áll, egy nagy folio kötetet mutatnak egyuttal a látogatóknak, azon magyarázattal, hogy azon könyvnek egész tartalmát magában foglalja a fentebbi arczkép. Számos ily arczkép létezik még másutt is, ilyenek Koeningmark hadvezéré, mely annak egész életrajzát foglalja magában latinul; és Pozzo „Krisztus-képe”, melyen szent János egész evangélioma olvasható.

A bécsi udvari könyvtárban van egy 22 ujj magas és 16 s fél ujj széles írott lap, melynek egyik oldalára az ó-testamentum öt könyve, u. m.: Ruth könyve németül, Példabeszédek könyve zsidóul, az Énekek Éneke latinul, Eszther könyve syriai nyelven és Mózes 5-ik könyve francziául íratott egy zsidó által.

Bales híres angol szépiró 1575-ben Erzsébet királynénak egy gyűrűt nyújtott át, melynek fél angol sous nagyságu foglalványban olvashatólag volt leírva az Ur imádsága, a Hiszekegy, Tízparancsolat, két rövid latin könyörgés, az író neve, jelmondata, a kelet-év, hó, nap, és a királyné uralkodási éve.

(Curiosités Bibliographiques. Paris, 1845. pag. 2—4.) Szinyei J.

Egy magyar bujdosó a XVII. századból.

Jászberényi Pál, londoni tanár (1659—1670).

A magyar önfentartó erély, a szellemi tehetség önfelküzdő hatalma s a hazára messzetávozból is fényt vető kialudhatlan szeretet jellemzik azon férfit, ki mint bujdosó a 17. század másod felében Angliában talált révpártot s tehetsége és szorgalma által az angol iskolai irodalom történetében nem utolsó helyet foglal el magyar létere is. Azon szabad földön derült reá jobb sors, legalább egy darab ideig, hol csaknem 200 évvel utána ismét annyi haza-vesztett tehetős magyar menekült nyert ideiglenes második hazát, ez utóbbiak közül többen, mint tudva van, elmethetőségük által szerettek maguknak pályát s épen mint tanítók sikerrel működtek.

Nincs semmi újság a nap alatt. Miként 1849—59 közt számos magyar hazafi menekült, élt és dolgozott a nagy Londonban és vidékén; ép ugy 1659 után is többen érkeztek oda a kis Erdélyi fiai közül, kik magukat *bujdosóknak* nevezték, s ha koldulni nem akartak, a szorgalom botját kelle megragadniok, s ezt tették is. E mult századi bujdosók egyik legjelesebbje *Jászberényi Pál*, kiről ma már oly keveset tudunk, pedig mivelődesünk irodalomtörténeti szempontjából, nem zárva ki a protestantismus derék fiaak nevelő érdekét sem, méltó öröla megemlékeznünk. Életirőnk közül tudomra csak *Bod* tesz említést róla, irván, hogy Jászberényi „a fehérvári kollégiumban tanult szorgalmatosan, az holott is dicséretes magyarisásával azt érdemelt, hogy II. Rákóczi György fejedlem egyetlen egy fiát, Ferencet, kezére adná, hogy tanítsa a Kereszturi Pál, udvari pap vigyázata alatt.” Minthogy Rákóczi Ferenc 1645. született, Kereszturi Pál meg már 1655. meghalt, Jászberényi nevelősége körülbelül 1651-re, mikor az ifju 6 éves volt, eshetett; 1652-ben már a gyermek Rákóczi (és így 7 éves korában) a rendek által fejedelmé választottat.

A hazára 1658 és 1662 közt gyászfelleg borult. E négy év alatt hat fejedlem sorsa dült el: Rákóczi György és Ferenc, Rhédei, Barsai, Kemény, Apafi; s ezek közül 3 véres halállal mulik ki. Maga e külső tragikus események csoportosulása sejtetni enged, hogy a haza vérből állt s a pusztulás anygala hintette ott a romlást. II. Rákóczi György szerencsétlen lengyel háboruja után lengyel, török, tatár hármas ostroma alatt nyögött a hon. 1558. augusztus végén a tatár khán porrá égette Fehérvárt, kollégiumot, iskolát, fejedelmi épületet, templomot, könyvtárt, a lakosok elszédtek, papok, tanárok, diákok menekültek. Így folyt a pusztítás másfelé is s százezret haladt már a lekonzoltak vagy rabságra hurczoltak száma. Ide illik igazán Montesquieu szava: a nép millióinak könyét ki számíthatja meg?

E csapás a külföldre tanulás végett előbb kiment magyarokat is sújtá, mint megtetszik többek közt a szintén Angliában bujdosó *Enyedi Gáspár* törvénytudornak 1663. okt. 22. Jászberényihez intézett leveléből, irván, hogy ő maga is a parancsoló szükségétől kényszerítve (imperiosa coactus necessitate) latin nyelv oktatással keresi kenyerét. „A fentebbi években — ugymond — a háboru és fegyver által elfoglaltván a hon, *többen* a miénk közül a hazából várt édes segítségétől árvákként megfosztatva, s Alsó-Németország egyetemében tanulhatásra engedélyt nem nyerve, vándorutra keltek életmód után látni, téged, Jászberényi, vágyad Angliába vitt.” — Azon magyarok közül, kik ez idétt angol földön tartózkodtak s részint a haza szomorú állapota miatt megtörténhetett, hogy szüleik vagy rokonaik elvesztek, vagyonaik, ha valának, felemésztek a dulongók lángjaiban s így hazulról hazamehetésre segélyt nem nyerve, künn rekedének, részint tán épen egyes tilalom miatt künn maradni kényszerültek, a már említett kettőn kívül bizonyos megnevezhetjük *Nadányi János*, jogtanulót, *Köpeczi Bálint*, hittanulót, ki magát nyilván „Transylvanus peregrinus in Anglia” írja és *Csernátomi Pál* szintén hittanulót. Lehetek többen is.

Fenidézett Bod Péter folytatól mondja, „ment annaktána (a nevelősködés után vagy épen bevégzettével) Angliába tanulni (t. i. Jászberényi), az holott olyan híres gyermektanító mesterré lett, hogy mindenfelől nagy kedvessége volna és Londonban igen nagy jövedelmű szép iskolát tartana.”

több rendbeli kísérletek történtek e terv kivételére, de mind kelli eredmény nélkül. A munkálatokra nem fordítottak kellő figyelmet, s a megkísztetett élelmiszerek ízükben változást szenvedtek. Ehhez járult még, hogy szaguk nagyon a szénára emlékeztetett az embert. sőt tápláló tulajdonságaik is megfosztottak, minthogy a növénytojás-fehér nagy melegben összefut. Ehhez járult továbbá, hogy a megszártított növények tömege még mindig igen nagy volt. Ez az eltarthatóságot és szállítást nagyon gátolta, de még többet nyomott a latban azon körülmény, hogy ezen főzések nagy tömegűek által nagy felületet nyújtottak a lég és világosság működésének, s ennél fogva sok változásnak voltak kitéve, melyek könnyen a megromlást vonták magok után.

Minden nehézségeket Masson francia kertész szerencsésen legyőzte. Franciaországban mesterileg értenek hozzá, hogy tetszőleg csekély dolgoknak nagy fontosságot adjanak. Így történt az is, hogy ott a főzésekészítést kevés év alatt tekintélyes iparrá fejlődött. Miután a főzések gondosan kiválogattott és megtisztított, goromba vászonból készített lészákra rakatik, melyek szobában vannak felállítva. A szoba oszokban keringő meleg által, a főzések minőségéhez képest, 35–40 C. fokig fűtetik. E csekély melegen a víz a növényekből csak nagyon lassan gőzöl el, ezen lassu gőzölés okvetlenül szükséges; mert különben a főzések ízéből és színből sokat veszítené. De a lassu száradás a következő műtételre, tudniillik a sajtolásra nézve is szükséges, hogy a növényrészek ezáltal azon képségségeket el ne veszítsék, mely szerint a később bekövetkező vizbenzatásnál eredeti alakjukat megint felveszik.

A megszártított főzések tömege erősen működő hydraulikat saját által 1/3-része szállítatik, és ezáltal a növényféle elemi szerek eltarthatóságának problémája teljesen meg van oldva. A sajtó felemelkedő dugatujánál a főzések felvételére erős vas szerények vannak alkalmazva, melyek, miután a főzések ügyesen beléjük tétetett, tökéletesen hozzák föl a főzésekhez nyomtatnak. A kiszártás által a főzések súlya 100 ról 9–15-re szállítatik le. Így például egy rendkívül nagy káposztafő, kiszártás és összesajtolás után egy levélborítékba zárható. De ha beáztatjuk és kiterítjük, annyira kiterjed, hogy egy nagy tálat telítik vele. A sajtolt főzések oly alakúak és vastagsággal bírnak, mint egy tábla csokoládé, és mint ez, egyszerűen papírosba vagy ölemezbe takartatnak a szűz bádógból vagy horganyból készült ládákba pakoltatnak. Az egyetlen vigyázat, melyet a sajtolt főzések eltarthatósága érdekében kell, ha ezt teljesítjük, örök időkre eltarthatjuk a főzéseket, anélkül, hogy izletességükből legkevésbé is vesztenének.

Egy ily főzékeltábla, melynek négyszögbeni kiterjedése 7 1/2 □ hüvelyk, vastagsága 6 1/2 — 7 1/4 vonal, súlya körülbelül 1 font, 20 adagot foglal magában. Egy 3 1/2 láb magas, ugyanoly hosszú és ugyanoly széles láda 25,000 adagot foglal magában, melyek közül mindenik 1 1/2 latot nyom, de nyolcszor oly nehézségű friss főzésekkel felel meg.

Ily módon a burgonyát is eltarthatóvá és könnyen szállíthatóvá lehet tenni. Az ez célra szánt burgonya gondosan megmosatik, megháztatik, vékony szeletekre vágatják és ezen állapotban egy pillanatra leforráztatik. Száradás után sajtó alá jó, de mielőtt ez történnék, rövid időre nedves légre tétetik ki, hogy itt némileg megpuhuljon. A báb és borsó megszártás előtt hasonlóképpen egy percig főző vízben tartatik, azután megszártatják, összesajtoltatják és léghatlanul zárt palackokba vagy ládába pakoltatják. Megjegyzendő azonban, hogy a melegvíz nem szabad a főzésekre sokáig működni, mert különben az ezekben és a gumókban foglalt keményítőlisztgolyócskák megdagadának és péppé változnak, s a növénytojásfehér hasonlóképpen összefutna. Mindkét változás ezen növényrészeknek a kiszáradás és összesajtolás után oly tömött összefüggést kölcsönöz, hogy a víz a megfőzésnél nem járhatná át azokat.

Ha a szártított főzések a háztartásnál használni akarjuk, alkalmat kell nyújtunk, hogy az a vizet, melyet a szártításnál elvesztett, megint magába vegye. Ez úgy történik, hogy a szártított főzésekkel alkalmas edénybe teszük, reá hideg vizet öntünk, s abban 6, 8 vagy 10 óráig állni hagyjuk. Ha hideg víz helyett meleget használunk, az időt 4–6 órára rövidíthetjük. A főzések a víz felvétele által felpuffad, eredeti alakját és sáínét lassanként visszanyeri, és sajátos íze egész

tisztán kifejlelődik. Röviden, a főzések minden tekintetben a friskhez hasonlítanak. A megszártás műtéte egyszerűnek látszik ugyan, de mégis nagy fontossággal bír. Különösen nagy figyelem fordítandó arra, hogy a beáztatás elég hosszú ideig tartson, mert az étel izletessége ettől függ. A beáztatott főzések megkésztésénél semmi különös eljárás nem szükséges, hanem a megkésztés egészen a szokott módon történik.

A párisi tudományos akadémia nagyon érdekelve találta magát a dolog által. Egy bizottmányt nevezett ki, melyben Morin elnököt, hogy két főzékeltáblával (fodor-kelkáposztával és spináttal) elhatározó kísérleteket tegyen és az eredményről véleményt adjon. A sajtolt főzékelt még egy másik bizottmány is minden oldalról a leg-gondosabban megvizsgálta. Ennél a vizsgálat tárgyát a fehér káposzta, barna kelkáposzta, turbolya, zeller, spinát, burgonya, morok és más növények képeztek. Mindkét bizottmány itélete ugy hangzott, hogy a beáztatott főzések a friskéktől egyáltalán nem voltak megkülönböztethetők. Miután a vizsgálat alatti főzések egy vég dőléből alkalmával elfogyasztattak, mindkét bizottmány odanyilatkozott, hogy minden ételnek kivétel nélkül jóízűek voltak; különösen pedig a spinát és kelkáposzta iránt nyilvánította nagy elismerését. Ezek oly izletesek voltak, hogy a lábáról akkor azedett és hasonlóképpen megkésztett társoktól nem lehetett megkülönböztetni. Masson mindjárt a legközelebbi londoni ipartárlaton a nagy érmet nyerte el; ugy szintén a francia tudományos akadémia a hasznos találmányokra tett Monthyonféle alapítványból 2000 frank díjjal jutalmazta meg.

A szép eredmény, melyhez Masson rövid időn eljutott, másokat is arra ösztönzött, hogy ezen új uton tovább haladjanak. Azok között, kik a problema megoldásával tovább foglalkoztak, különösen Gannal kell kiemelünk. Ő már korábban nevet szerzett magának azért, hogy a hullák bebezárásához egy czélzerű módot talált fel. Később a há eltarthatóság foglalkozott, és figyelmes tanulmányaival odavitte a dolgot, hogy a legnehezebben szártítható növényeket, melyek sokakat már majdnem a kétségbeesésig vitétek, oly tökélyesen eltartható, hogy a francia tudományos akadémia, miután Gannal több efféle készítményeit megvizsgálta, méltónak találta, hogy a módszert a marinamiszternek különösen ajánlja, minthogy nagy kitérte volt, hogy a Gannal módszer szerint szártított főzések a hajóhadak előlemezésénél nagy szolgáltatásokat fognak tenni.

Azon kísérletről, mely Bresben a tengeri praefectus meghagyásából és az északamerikai Egyesült államokban a marinamiszterium rendelkezéséből mind a Masson-, mind a Gannalféle módszer szerint szártított főzésekkel eszközöltetett, az tünt ki, hogy némely főzésekkel az egyik, némelyekkel meg a másik módszer érdem elsőbbséget. Az egyik vagy másik módszer alkalmazásánál egyszersmind a főzések természetét kell tekintetbe venni. Elismerték, hogy a Gannalféle főzések általában minden lényeges jellegüket (alakjukat, színeket, szagukat és ízüket) híven megőrzik, és hogy azok ennél fogva a tengerészeknél kétségkívül nagy kedveltségben fognak részesülni, minthogy a főzésnél kevesebb időt, kevesebb vizet, s ennek következtében, kevesebb tüzelőanyagot igényelnek. Hasonlóképp inditva érezték magukat a bizottmányok, hogy némely főzésekkel, különösen a kelkáposztánál, Masson módszerének ítéljék oda az elsőbbséget. Minden dolognak két oldala van; és ez itt sincsen másképp. A két módszer között mindenkinek megvannak maga előnye és hátrányai, úgy, hogy azok egymás mellett igen jól megállhatnak. A Gannalféle főzések lényeges különbsége abban áll, hogy azok minden jellegüket híven megtartják; holott a Massonféle módszer szerint szártított főzések a táblák sajtolás által egész azon pillanatig, melyben a megkivártított mennyiségű vizet magokba vették, megismerhetlenekké tétetnek. Es épen ez a Gannalféle főzések előnye; a külső tekintet szebb és a zamat jobban megtartatik, miattal a másik módszer előnye épen abban áll, hogy a főzések nagyon kevés vizet foglalnak el s ennek következtében könnyebben szállíthatók. Ez a nagyban alkalmazásnál a flották és hadsergek előlemezésénél nagy fontossággal bír.

Franciaországban Gannal módszere is a gyászszert tevékenység tárgyává lett. Noha e módszer szerzője előbbeni foglalkozásával (a hullák bebezárásával) egyáltalán semmi köztöességben nem áll, Gannal mégis attól tartott, hogy

előbbeni foglalkozása előítéletet ébreszthetne a közönségben új vállalatá iránt. Ő tehát eszméit mások által vitette át az életbe és a gyakorlat terére; a gyász „Moral-Futio és társas” ezéget velt, és Gannal halála után ezek is maradtak e módszer egyedüli tulajdonosai. (Folyt. követe.)

Régi közmondások, újonnan igazolva.

Mindig igaz, de csakis magyar emberre vonatkozólag, azon közmondás: „*extra Hungariam non est vita.*” Mert míg más nemzetbeliek élete ott virul fel, hol magukat legjobban érzik, és képesek magukat hazájukon kívül is jól érzni, mondván: ubi bene, ibi patria — addig a magyar ember külföldön csak félig él és nem bír meghonosulni — még ha jól menne is dolga.

„Belőlem amerikai jellem soha sem lesz” — írta 1854-ben *Mészáros Lázár* kedves hugának New-York mellől, hol pedig már megtelepedett mint gazda, 20 holdnyi földön. Földje nem volt olyan, mint a magyar tiszavidéki föld, és mégis sokkal drágább volt. Az időjárás oly rendetlen, oly szélsőséges változó ott, hogy este 5, 6 fok meleg, másnap ugyanily hideg van tavaszok is, kevéssel leebb pedig s állapotuk javult is, de csak rövid időre, mert a baj csakhamar ismét beállott. Soká hiába kutatták a baj okát, míg végre a hatóság két orvost bizott meg a vizsgálatra. Ezek mindenként előtt azt találták, hogy a betegség igen szűk körben van elterjedve, s hogy e kör négy hónap óta nem nagyobbodott. Ugyanis hat közönségben 300–350 egyedet meg, kik közül 15–20 meghalt. Egy-egy család tagjai mindig valamennyien megbetegedtek, kivéve a csecsemőket, míg oly rokonaiaknak, kik látogatásukra jöttek, de tápszerükből nem ettek, nem lett semmi bajuk. Végre házról házra tett kérdésekből kislit, hogy a megbetegedett családok mind ugyanazon malomból kapták kenyérlisztjüket. Megvizsgálták a malmot, s rájöttek a baj okára. A malomkövek őrlő oldalain ugyanis kisebb-nagyobb számú mélyedések szoktak lenni, melyeket a molnárnak ki kell töltönie. Ez esetben a molnár, ki nemrég vette át a malmot, ölmot használta a mélyedések betöltésére; az ölmot őrlés közben ledörzölgött s a lisztbe vegyült.

A kenyér és liszt vegytani elemzéséből kitént, hogy ölmot van jelen részint fémalakban, részint szénsavas és ecetsavas s alakjában. Egy font lisztre 5 milligramm ölmot esett (tehát: 1/1000 szántól). Mihely az ölmot a malomkövekről eltávolították, megszűnt a betegség. Ugy látszik, hasonló véletlen megbeszések már igen gyakran fordultak elő. Azért minden, váratlanul feltűnt szokatlan betegségnek szükséges volna, hogy azonnal szigorú és pontos vizsgálatok tétessenek okai iránt. Hány ember hal meg ily véletlen mérgezés

Ilyen országban nem is mehetek eme kitűnő erőlyes honfitársaink még a gazdaságtérre sem előre; pedig *Ujházy L.* sárosmezei birtoka most is példánygazdaság — az általa kezdeményezett vagy némely részben tul is vitt alapon.

Igaz az is, hogy: „*a szegény embert még az ág is huzza.*” *Mészáros Lázár* csak 25-ös kamatra kapott pénzt, midőn farm-birtoka elpusztult; készült volt 6 mindenféle pályára; gyümölcsfákat nevelt, gyümölcsárulást kezdett, hat élő nyelvből adhatott oktatást, homeopathice gyógyított, ló-doktorokodott, lovaglóiskolát akart állítani, filozófiai előadásokat tartani stb. és végre még is csak nevelőkésdés után élhetett egy derék amerikai angol családnál, Mitchelléknél. Itt évenként 300 dollár fizetést kapván, ebből fizetgette ki az uzoráshitelt és ha oly jeles honleányunk nincs, ki őt ez állapotban segítse, mint segítették a farm megszerzésére (Batthyány Lajos gróf özvegye), nyomorban kellett volna elhalnia... Igenia — mert: „*a szegény embernek meggyűlik szegénysége miatt a baja.*” Epen nevelőkésdés közben oly betegséget s arczán és homlokán oly kiütéseket kapott, melyek lelkiethetéseit, emlékezetét is meggyengítették s a tengeri utazás következtében, melyet Angliába tett, hogy *Puky Miklós* nyomdájában Genfben alkalmazást kapjon, ezen betegsége halálossá vált.

Említsük-e, hogy legközelebb *Pulszky Ferenczen* mennyire igazolta a sors ama kegyetlen közmondását: „*hármadmal jár a baj.*”... és hogy „*soha sem tudja az ember mire virad.*” Leánya, a fiatal, viruló *Harriet*, anyjával épen Florenzbe készült s már össze is rakosgatta a kezét s egyéb holmiját, midőn egy szerencsétlen reggelen erős lázt kapott. Edeanyja már csak 6 miatta várt. Ő ugyan sokszor mondta: „*menjünk anyám, meglásd, jobban leszek az uton — mert ez a levegő kiállhatatlan stb.*” A kik ezt hallották, csak mosolyogtak a leányka ily állításán: „*rossz levegő a Duna partján? emeletes tiszta szobákban.*”... Pedig a gyöngéd idegzet s finomabb érzéke ezuttal, fájdalom, nem csatlakozott. De anyja sem tudta, mire virad — midőn a baj, mely gyermekén ideglába ment át, őt is megrohanta... És végre a kisebbik fiúnak, *Gábornak* is ide kellett jönie Florenzbe (a helyett, hogy őt mentek volna oda), hogy itt harmadik áldozat legyen néhány napi időközben a családból, mely veszély nélkül bejárta Euró-

pát és Amerikát, sokáig élt Londonban és Flórenzben, elvégre visszanyert hazájában birtokát s már talán semmisse hiányzott (a reversális aláírásán kívül), hogy valahára biztos, nyugalmas révparrta vergődjék... Három halott ily rövid idő alatt a hazában — oly családban, mely ezer vizsályszerecsenen kikerült idegen földeken, távol országokban!... három halott a nyugalom révpártján — az esdve keresett hon földjén, m-lyhez legszebb reményök, lelkők minden vágya hozzá forrt!... K. L.

Sajátságos mérgezési eset.

Franciaországban, Chartres vidékén, több faluban 1861. októbertől, 1862. márcziusig, igen elterjedt egy betegség, mely jelei után ölmérgezésnek látszott. A betegeket csakugyan e bajból gyógyították, s állapotuk javult is, de csak rövid időre, mert a baj csakhamar ismét beállott. Soká hiába kutatták a baj okát, míg végre a hatóság két orvost bizott meg a vizsgálatra. Ezek mindenként előtt azt találták, hogy a betegség igen szűk körben van elterjedve, s hogy e kör négy hónap óta nem nagyobbodott. Ugyanis hat közönségben 300–350 egyedet meg, kik közül 15–20 meghalt. Egy-egy család tagjai mindig valamennyien megbetegedtek, kivéve a csecsemőket, míg oly rokonaiaknak, kik látogatásukra jöttek, de tápszerükből nem ettek, nem lett semmi bajuk. Végre házról házra tett kérdésekből kislit, hogy a megbetegedett családok mind ugyanazon malomból kapták kenyérlisztjüket. Megvizsgálták a malmot, s rájöttek a baj okára. A malomkövek őrlő oldalain ugyanis kisebb-nagyobb számú mélyedések szoktak lenni, melyeket a molnárnak ki kell töltönie. Ez esetben a molnár, ki nemrég vette át a malmot, ölmot használta a mélyedések betöltésére; az ölmot őrlés közben ledörzölgött s a lisztbe vegyült.

A kenyér és liszt vegytani elemzéséből kitént, hogy ölmot van jelen részint fémalakban, részint szénsavas és ecetsavas s alakjában. Egy font lisztre 5 milligramm ölmot esett (tehát: 1/1000 szántól). Mihely az ölmot a malomkövekről eltávolították, megszűnt a betegség. Ugy látszik, hasonló véletlen megbeszések már igen gyakran fordultak elő. Azért minden, váratlanul feltűnt szokatlan betegségnek szükséges volna, hogy azonnal szigorú és pontos vizsgálatok tétessenek okai iránt. Hány ember hal meg ily véletlen mérgezés

miatt, melyet kellő elővigyázat mellett elkerülni, kellő felismerés mellett kigyógyítani lehetett volna!

Egyveleg.

— (Még egy pár meghiusult jóvondolás.) A Vasárnapi Újság 37-dik számában „Csokonai jóvondolása”-t olvasván, feltűnt előttem, hogy az, a jegyzeteim közt levő jóvondolásokkal némely tételében megegyez. Hasonló apróság, habár magában belbecselt nem bír, mégis némi világot vet népünk gondolkozásmódjára, azért mindig közérdekűnek tartom annak közlését.

Leirtam pedig Rév-Komáromban 1843-dik évben, régibb kéziratból, a mint szóról szóra követezik:

„Magyar Profécziák vagy Jóvondolások.

1811. A pénz megváltozik.

1814. A Franciák alkalmatlanok lesznek.

1818. Az Európai fejedelmek öszveszövetkeznek.

1822. Az Európanak 3-ik Részében hadak lesznek.

1824. Az Európai népek önön fejedelmektől üldöztenek.

1827. Az Európai koronás fejedelmek közt felbontatik az egység.

1833. Egy koronás fejedelem sem léssen Európában.

1835. Támad egy nagy vezér Európában az Ausztriából.

1845. Sem Pap, sem Pápa nem léssen.

1860. Az egész világon békeség lesz.

1885. Az egész világon egy Isten vagy Antikrisztus támad.

1890. A Jók az Isten megemérik.

1899. Az egész világ elvész és egy akol és egy Pásztor lesz.

Vége a világnak.

Melyek a 16-ik Lajos király megölése után Neapoliban arany táblán a Benediktinuskok kriptájában a Karboneriusok ellen való had után találtak 1809-ik esztendőben, melyet követ a viz árja.

A fentebbi jóvondolás, ugy hiszem, az előbb közlöttem egy eredeti s valószínű az is, hogy az eredeti ízerkesztet Csokonai, ki 1797, 1798 és 1802. években Komáromban időzött, hozta oda magával, vagy a Debrezsenben iskolázó komáromi református tanulóknak lennivalván, időnkint, a mint kézről kézre járt, változást szenvedett. Sz. J.

TÁRHÁZ.

és ilyenmő csoportozatokat, melyek nemzeti és közös keresztényeségi szempontból jellemzik a válságos eseményt, a művész felfogása szerint megillette a legkíválóbb hely: az előtér. Magának a királynak halála, noha lényeges tényezője a későbbi zavaroknak, itt csak kisebb fontosságú epizodot alkot. Ez okból a király csoportozatát, ki futásra készitve kornyezetődött, még egyszer de sikeretlenül akar beszélni a törökök árjával, középtérre tette át a művész. Ezen epizodnak dalásabb és hősiebb színben feltüntetése igazolják történelmi kulforrásaink, melyek Lajos királynak a csatavesztés előestéjén és napján tanusított bátort és méltóságát teljes magaviseléséről megemlékeznek. A zivatáros eget és esti hangulatot, ránk maradt történelmi adatok nyomán, festményében is megtartandónak hitte a szerző.

— (A „Zenészet” Lapok) érdekében Ábrányi Kornél már 22 dal és zenegyűjtőt nyert biztosítást, illetőleg segélyzést s így a „Zenészet” Lapok” újonnan életbe léptetésére vagy lépétesére félig biztosítottak tekinthet: előfizetési iveri már kibocsátattak az eddigi feltételek mellett (egy évre 10 ft. 1/2 évre 2 1/2 ft.), az első lap megjelenik október 7 én. Célja: Az általános zene-művészet vívmányainak hazánkban is meghonosítása és érvényesítése mellett, főleg a magyar zene-érdeket képviselni, ellenőrizni s azt minden irányban fejleszteni: a korszellem, tudomány és a művészet mai színvonalához mérve; adni fog eredeti közleményeket is London, Edinburg, Páris, Berlin, Róma és Bécsből, melyekre nézve a legelismertebb művészeket sikerült megnyernie.

— (Uj zeneiművek.) Rózsavölgyinél megjelent: „Szerelmes kántor dalai.” Allaga Géztől, ára 60 kr. — Továbbá „Szamarbőr-négyes” Mártyóti; czimlajpa teli van rajzolja e híres operette böhö alakjával s belől egy nagy számarfő díszlik. Ára 60 kr.

— (Az erdélyi ev. ref. főkonzistorium) szept. 20-ki ülésében több tanárválasztás történt. Maros-Vásárhelyre a jogakadémiahoz, hol most a harmadik évi folyam állítatik be, megválasztottak Doza Miklós és Székely József. Udvarhelyre bölcseleti tanárnak Páll Ferencz, jogtanárnak Jenői Viktor.

— (Régi dolgok a hírlapírás első korzákában.) Régibb jegyzeteim közt találtam az első magyar rendes hírlap, a „Magyar Hirmondó” előfizetőinek névsorát, mely az eredeti nyomtatott czimzsalagokról (Schleifen) van lemásolva, s 318 magyar, német, francia, latin czimet foglal magában.

A gyűjtemény be van kötve, irott czime követező: „Collectio Titulorum, non tamen omnium, ad quos Nova Poseniensia Hungarica Auctore Cl. Dno Matthia Rát Hung. Jaur. ex Typographia Patkoiana Anno 1780 expeditantur.”

A nyomtatott czimzsalagok betűrendben követezzenek. Itt közlök belőle egy párt, annak bizonyosságát is, hogy akkor még mennyire megkíták a czimezést.

à Monsieur
Monsieur Joseph d'Almási, Vicomte Substitut du
Comit. de Borsod

H. P. A. Z. = (ezek gothikus német betűk)
par Bude à Miskoltz.

Perillustri ac Generoso Domino Josepho Andraics, per I. Regnum Hungariae et Partium eorum adnexarum Jurato Fori utriusque Causarum Advocato, I. Episcopalis Domini Vesprimiensis Ordinario Fiscali

Per Jaurinum, Papam H. P. A. Z.
Veszprimii.

Admodum Reverendo Domino Michaeli Andreits, Ecclesiae ad S. Josephum in Opido Kaltenbrunn Parocho Fidelissimo

H. P. A. Z. in
p. Viennam in Kaltenbrunn.

Graecium, Rakerspurg

Méltóságos és Fő-Tiszteletű Gróf Batthyány Ignátz Úrnak, Német-Uj-Vár örökös Urának, és az Egri N. Káptalan Nagy Prépostjának és Kanonokjainak.

H. P. A. Z. Egerbe.
Budának

An Hern Karl von Dell, Rittmeister bei dem K. K. Carabinier-Regiment von Jung Toscana

H. P. A. Z. in Lissau.
Prag, Brandeis

stb. stb.

Használtak akkor a postai küldeményeknél mindenféle nyelvet, de legkevésbé a magyart. Tehát e részben is másképp áll már a világ. Sz. J.

— („Magyar dallamtár”) indult meg Kugler műtárs kiadásában. Ebben Tarnai Géza kezdő zongorázók számára a legkedveltebb népdalok közül írt át néhányat. Az első füzet ára 50 kr.

Egyház és iskola.

— (Az iskolák megnyitásának elhalasztása.) Mint az összes fővárosi tanintézetekben, ugy az egri és nagyváradi kath. gimnáziumban, s a kassai kir. jogakadémia az iskolai év kezdete, a helytartó-tanárs rendelte folytán, nov. 1-ig elhalasztott.

— (A pesti egyetem jog- és államtudományi karának állapotáról.) az 1866. tanév nyári szakában, következő kimutatást tettek közzé: A mult félévekből beiktatott rendes hallgatók száma volt 925, újonnan beiktatott 35, rendkívüli hallgató 32, összesen: 992. (A tavalyi nyári szakánál 63-mal több, s 52 vel kevesebb, mint az első félévben).

— Vallásukra nézve római katolikus 565, görög katolikus 41, görögkeleti 62, evang. ágost. hitv. 122, evang. helv. hitv. 112, unitarius 7, mőzes-vallású 83. Származásukra nézve magyarországi 904; erdélyi 69, horvát-tórországi 11, határvidéki 1, az örökös tartományokból 6, más államokból 1. — Tudori szigorlat volt 71. u. m. államtudományi 27, jogtörténelmi 21, bírósági szakokból 23. Tudori vitaközös és főlavatóz 15. A jogtörténelmi vizsgák száma 154, a bíróságiak 136, államtudományi 55. Rendes tantr volt 8, más karbeli tanár 2, magántanár 2.

— (Az erdélyi ev. ref. főkonzistorium) szept. 20-ki ülésében több tanárválasztás történt. Maros-Vásárhelyre a jogakadémiahoz, hol most a harmadik évi folyam állítatik be, megválasztottak Doza Miklós és Székely József. Udvarhelyre bölcseleti tanárnak Páll Ferencz, jogtanárnak Jenői Viktor.

HIRDETÉSEK.

Rendes előfizetés nyitattik

VASÁRNAPI UJSÁG

POLITIKAI UJDONSÁGOK

október—decemberi évnegyedes folyamára.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

A Vasárnapi Ujság és Polit. Ujdonságok (okt.—dec.) 2 ft. 50 kr.
Csupán Vasárnapi Ujság (okt.—dec.) 1 ft. 50 „
Csupán Politikai Ujdonságok (okt.—dec.) 1 ft. 50 „

A pénz levelek bérmentes küldése kértik.

Egyszermind figyelemre méltó, hogy az előfizetők, kiknek előfizetésük szeptember végével lejár, hogy előfizetéseiket a lapok folytatásáig küldhetik meg, hogy előfizetést megújítani sziveskedjenek.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok című testvér-lapok jelenleg 10.000 példányban küldetnek szét, — kétséget nem szenved, hogy azok legalább is 100.000 kézen forogván, bármily szakba vágó hirdetések közlésére legalkalmasabb eszközök szolgálnak. Mely körülmény szabad legyen az illető közönséget tisztelettel figyelemre méltani.

Az ígatási díjak jutányosak, s terjedelmes hirdetések közlésénél különös kedvezmények biztosítottak.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala (Pest, egyetem-utca 4-ik szám alatt).

A Vasárnapi Ujság július—decemberi folyamából teljes számú példányokkal meg folyvasat szolgálhatunk, — felelő előfizetési díja 3 ft.

Nagyigmándi szénsavas keservíz-forrás

és abból készült

PEZSGÓ-POROK

(magyar Seidlitz-porok).

A nagyigmándi szénsavas-keservíz, mely oldós s kiűrtő sós részének tisztaságát, azok hatásait mérésköl és emészthetőségét elemző-dító szénsav tartalma által koronázza, méltán a leghíresebb s legteljesebb ebb külföldi keservizek helyettesíti, s azok beosztását hazánkba feleslegessé teszi. — E víznek s abból készített sónak általában beismert jótékony hatása, ugy azon elterjedés, melynek azok már eddig örvendtek, ösztönöztek engem, miszerint ezen gyógyhatású szernek közönséges használatát mindinkább elősegítem. — E törekvésemet azért hiszem eldélhetni, hogy én a nevezett sóból pezsgó-porokat is készítek, melyek a gyógyforrás alkalmatosságát magukban tartalmazzák, és hatásukra nézve a világszerte ismert Seidlitz-porokkal egyenlők.

Egy 25 háromszögletes üveget tartalmazó ideai töltésű ládával, gyógyjávalattal ellátva 6 ft. 25 kr. — Egy skatula (12 pár) pezsgó-por használati utasítással 1 ft. 20 kr. — Egy font forrás-só, mely a karlsbadi só nélkülözhető teszi, 1/2, 1/3 és 1 fontos faszelecezenben 2 ft. 50 kr. készpénzfizetés vagy utánvételt mellett.

Ismétlődőknak jutányosabb ár szabatik.

Megrendelhetni Rév-Komáromban alulírottánál, továbbá:

- Aradon: Habereger G., Velsz. — Baján: kerek: Kellner Ede gysz. — N.-Igmánd: Deutsch Mórész. — Bonyha-don: Kramo: Pachel Sándor. — N.-Lakon: Lenhard Jakob gysz. — B.-Dioszeg: Kovács gysz. — N.-Szombat: Stanzl Henrik gysz. — József gyógyász. — Bécsben: Rök Gusz. — Nagy-Tapolcsán: De Grach Ferencz gysz. — Nyíregyházán: Barcsay Károly gyógyász. — Igel: Wildpretmarkt Nr. 6. — Csakvár: — N.-Varadon: Bakacs József. — Pólkács Gyula gyógyász. — Csuzon: Jézovics Sándor gyógyász. — Csornán: Klebel Nándor. — Debreczen: Gerébly és Hannig. — Eger: Veszelyi János gyógyász. — Esz. — Eger: Brenner J. — Eger: Egeri János. — Eszéken: Eisner és Schwarz. — B.-Füred: Ellé Gyula gysz. — Gyöngyös: Pásztor Lajos gyógyász. — Győr: Kautz Ignác gyógyász. — Lénner Ferencz, Micheller Antal, Prettenhoffer, — Jolsván: Maletter Albert gyógyász. — Kassa: Novelly Sándor. — Kecskemén: Mady J., Papp Mihály. — Kis-Czell: Miszory Ferenc gyógyász. — Kis-Várda: Balkányi Farkas. — Kolozsvárt (Erdély): Wolf János gysz. — Engel József gyógyász. — Léván: Bolesman Ede gyógyász. — Mező-Berény: Nárcisz János gyógyász. — Mooron: Netter Ignác, Ganzl Fülöp, A. Háán. — Miskolcon: Dr. Szabó Gyula gysz. — Cséthy Sándor, Bodendorfer József. — Mosony: Troján József gysz. — N.-Óvár: Sziklay Antal gyógyász. — N.-Banya: Papp Simon gyógyász. — N.-Bécs: Schmidtauer Antal.

Schmidtauer Antal, gyógyász a „Mégváltóhoz” Komáromban.

Figyelemztetés

az atyák és anyákhoz, tanítók, nevelők s minden hitfelekezeti lelkesekhez.

Az alulírt könyvkiadó-hivatal mult évi júliushó végével egy új, rendkívüli olcsó s czélszerűen elrendezett folyóiratot indított meg az ifjuság számára e cím alatt:

MAGYAR GYERMEKBARÁT.

Uj havi folyóirat 8—14 éves minden felekezeti magyar fiúk és leányok számára.

Mint hogy a „Magyar Gyermekebarát” első évi előfizetési ideje e folyó évi június végével már letelt. — tisztelettel kéretnek az illetők, hogy övéik számára az előfizetést megújítani sziveskedjenek.

Egy egész évi folyamának vagyis 12 füzetnek az előfizetési ára (1866. júliushótól kezdve 1867. június végeig) csak 2 forint.

A „Magyar Gyermekebarát” első évi teljes számaival még folyvasat szolgálhatunk. Előfizetési ára szinte csak 2 forint, mely bérmentesítve küldetik meg.

Tíz előfizetett példányra egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk. — A pénzlevelek bérmentes küldése kértik.

Heckenast Gusztáv,

„Magyar Gyermekebarát” kiadó-tulajdonosa, (Pest, egyetem-utca 4-ik szám alatt.)

KORNEUBURGI MARHAPORT

lovak, szarvasmarhák és juhok számára,

az ausztriai császárság, Porosz- és Szász- királyságok által engedélyezve, kitüntetve a londoni 1862-iki, párisi, müncheni és bécsi érmekek, ő felsége az angol királynő, valamint ő felsége a porosz király főudvarmesterei hivatala részéről a készítő irányában történt leghíresebb elismerési iratok szerint — a legkitünőbb eredménnyel használtatik, s hathatósan bizonyulván be különösen:

Lovaknál: mirigyos és torokfájalmak esetében s belgöres ellen, s különösen hogy a lovak jó testben, teljes erőben s vidámságban tartassanak.

Juhoknál: a májmétyeltávolításra, a rothadás s az altest minden fájdalmainál, hol tétlenség szolgál alapul.

Szarvasmarhákánál: a vérfajlás, a tehének felfúvódásánál, kevés vagy rossz tejadásánál, melynek minősége a marhaport használatával szembetűnőleg megjavul, — tudóffaladalmánál, a borjúzás alatt annak használata megemléstelen előnyvel jár, gyenge borjúknak beadván, azok szemlétomást gyarapodnak.

Valódi minőségben kapható: 1805 (1-3) A) Pesten: Török J. gyógyzertárban, király-utca 7-ik szám alatt, — Thal-mayer és farsa, — Halbauer testvérek, — Glatz I. F., — Kindl és Fröhwrth, — Rakodczay A. — BUDA-N: az udvari gyógyzertárban.

PÉNZKÖLCSÖNT

gyorsan és csekély díjazás mellett kieszközöl az 1794 (2-6)

országosan engedélyezett ügynökség

Pesten, Deak Ferencz-utca 6-ik sz. a., „fehér hajó”-hoz címzett házban, 1-ső emelet.

patkányok s egereknek,

egy es. kir. kizár. szab. patkány- s egérgusztító szer által gyertya formában.

Egy darab ára 50 kr. a. é. F) 1810 (1-17)

Valódi minőségben kapható:

PESTEN: Török József gyógyzserész urnál, király-utca 7-ik sz. a., továbbá: N.-Beeskerek: Nedelkovits. — Csaktornyan: Kárász A. — Eperjesen: Zsembery J. — Jassonova: Dudovits J. — Keszthelyen: Wünsch F. — Kolozsvárt: Wolf J. — Pozsonyban: Schert Fülöp. — Sopronban: Pachhofer, — Soborsin: Franke A. Varadon: Halter D. F., — Verőczen: Bész J. K. uraknál.

ÜDÍTŐ-NEDV

(Restitutions-Fluid) lovak számára

KWIZDA FERENCZ JÁNOSTÓL Korneuburgban.

Az ausztriai államok összes területeire nézve Ferencz József császár ő felsége által, megelőzőleg annak gyakorlati alkalmazását, s a cs. kir. ausztriai egészségügyi hatóság által megpróbálva, kizárólagos szabadalommal látatott el s a londoni érmekek tünnetetett ki; ő felsége az angol királyné udvari istállóiban, valamint dr. Knauer, porosz király ő felsége összes udvari fő-orvos hivatalos gyakorlatában a legjobb eredménnyel használtatik s különösen jónak bizonyult be idült hajokban, melyek az égő és szinórhuzásnál az erős bedörzsdést ki nem állják, m. szűgy, csipő, kereszt- s vállbőrdörzsdé, rokkantság, ivárbillentyű, s ovás, fészamodás, s a pata, korona- és csülök-csukló megrázdulása sat. esetében, s a lovát a legnagyobb megerőltetéssel járó munkában is a legmagasb korig kitarótva teszi s vidámságban tartja.

Egy palack ára 1 ft. 40 kr. Két palacknál kevesebb nem küldhető, a pakolásért 30 kr. számítatik.

Valódi minőségben kapható: PESTEN: Török József gyógyzserész urnál, király-utca 7. sz. a. Továbbá:

- B.-Gyarmaton: Omaszta F., — Breznóbányán: Göllner F., — Debreczenben: Biglio J., — Csaktornyan: Krausz A., — Dettán: Braunnüller J., — Déván: Lengye J., — D. Földváron: Nádhera P., — Eperjesen: Zsembery, — Eszéken: Besztyi, — Estergomban: Bierbrauer J. C., — Gyöngyösön: Kocsizovnik J., — Győrött: Lehner F., — Isperen: Flamm J., — Kassa: Novelly A., — Kaposvárt: Kohn J., — Késmárkon: Generich, — Kolozsvárt: Wolf J., — Komáromban: Ziegler A. és fia, — Kolozsvárt: Karavay J., — Lugoson: Kronetter F., — Mázsaliban: Istl. Srv., — Miskolcon: Spuller J. A., — Nagy-Beeskereken: Haidegger, Deutsch testvérek, — Nagy-Kanizsán: Fesselhofer és Rosenfeld, — Nagyszombatban: Smekel és fia, — N.-Varadon: Jánky A., — Paks: Flórián J., — Papan: Beermann W., Pozsonyban: Schertz F. és Hackenbergertestv., — Pécs: Kiságyi és fia, — R.-Szombathán: Hamaliar A., — Rosnyon: Poós J. J., — Szabadkan: Sztojkovits D., — Szegszárdon: Hutter A., — Szekszeken: Dietrich A., — Szolokon: Schefflik, Horánsky Istv., — Szekesfehérvárt: Kovács P. és Légmán A., — Sopronban: Müller és Mezey, — Trencsenben: Weisz L., — Topleczen: Weisz L., — Varadon: Halter F., — Verőczen: Bész J. K., — Veszprémben: Tuszka M., Zarámban: Hincz Gr., — Zala-Egerszegben: Hulinsky A. C) 1807 (1-4)

Előfizetési fölhívás

FALUSI GAZDA

FÖLDMIVELÉS, KERTIPAR ÉS GAZDASÁGI HETIKÖZLÖNY

1866-dik utolsó évnegyedi folyamára.

Előfizetési ára évnegyedre (okt.—dec.) 1 ft.

Teljes számú példányok még folyvasat kaphatók.

Előfizetési feltételek:

Egész évre (jan.—dec.) 4 ft.

Félévre (jul.—dec.) 2 ft.

Tisztelettel kéretnek mindazon előfizetők, kiknek előfizetésük szeptember hó végével lejárnak, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek.

A pénz levelek bérmentes küldése kértik.

A „Falusi Gazda” kiadó-hivatala (Pest, egyetem-utca 4. sz. a.)

Beküldetett.

A marhavész mindinkább nagyobb dimenzióban kezd föllépni pusztításával, ennek gátat vetni a mezei gazdák erőyes együttes működése kívánatik meg. Minden mezei gazda előtt a törvényesen megállapított elővigyázati rendszabályok ismeretese, melyek, ha szorosn megtartatnak, a marhavész továbbterjedésének némileg gátot lehet vetni. De van még ezenkívül egy más óvszer is, melynek használata évek hosszú során tett tapasztalatok folytán marhavész ellen a leghathatósab bizonyult be, s az es. kir. enged. ményezett korneuburgi marhaport. Ezen portnak következetes adagolása naponta 2 latnyi mennyiségben az emésztési erőt szilárdítja, a szervek működését rendezi s minden rohamot megóvja. A korneuburgi marhaportnak fontos szerep jutott különösen a jelenben uralgó marhavész alatt, mert így esetekben évek óta mint legkitünőbb óvszer a legnagyobb elismerést vívta ki magának.

A cs. kir. engedélyezett korneuburgi marhaport megrendelési forrását illetőleg a mai számunkban megjelent hirdetésre utalunk. G) 1811 (1)

Köszönő-irat.

Van szerencsénk a magas uraságoknak s a nagyérdemű közönségnek az irántunk évek hosszú során tanusított szives bizalmáért ezennel hálás köszönetünket nyilvánítani.

Ezzel felhasználva az alkalmat, bátrak vagyunk köztudomásra juttatni, hogy a felszólott jászovici és starkenbachi hírneves vászon-gyárakból az utolsó készlet megérkezett és való

50% engedménnyel végleg el fog adatni.

(A végeladás csak rövid ideig tartandó.) Tisztelt vidéki vásárlóinknak, kik megrendeléseiket level által akarják eszközölni, ajánljuk alábbírt árszabályunkat, s még csak az említjük meg, hogy a pénzüsség beküldése, valamint vasúti, gőzhajói vagy postai utánvét mellett, az árucikkéek bárhová megküldetnek.

A vászonárak valódisága s minőségéért jótállás biztosítatik; ingek, melyek a testhez nem épen illenek, visszavétetnek.

Kész férfi-ingek, legjobb kézi munka: Fehér fonal vászon-ingek simák, 3 ft. helyett csak 1 ft. 50 kr.

Finomabb minőségű, redőzött mellé 4 ft. 50 kr. helyett csak 2 ft. 25 kr.

Finom irlandi vagy rumburgi vászon-ingek 6 ft helyett csak 3 ft.

Legfinomabb rumburgi vászon-ingek, legszebb kézi munka, 8—10 ft. helyett csak 4—5 ft.

Kész női-ingek, legszebb kézimunka, kézi hímézzel: Sima vászon női-ingek, huzóra 4 ft. helyett csak 1 ft. 90 kr.

Finom siveizi ingek, redőzött mellé 5 ft. 50 kr. helyett csak 2 ft. 80 kr.

Legújabb szabású ingek sziv- s hajtokában hímézzel 6 ft. 50 kr. helyett csak 3 ft. 50 kr.

Eugenie-ingek, legújabb szabásúak, hímézzel 7 ft. helyett csak 3 ft. 50 kr.

Viktoria-ingek, hímézzel s valódi valencia csipkével 10 ft. helyett csak 5 ft.

Női lábravalók, hímézzel, vászon- vagy perkalból 6 ft. helyett csak 2 ft. 50 kr.

Női koreettek, simák, 5 ft. helyett csak 2 ft.

Diszes női koreettek, gazdag hímézzel, 12 ft. helyett csak 5 ft.

Női háló-ingek, hosszú ujjakkal 3 ft., 3 ft. 50 kr.—4 ft.

Legfinomabb vászon férfi-gatyák: 1 ft., 1 ft. 50 kr., legfinomabb rumburgi vászonból 2 ft. 50 kr.

30 róf szines agyanező 7, 8, 9, 10—12 füz a legjobb.

Férfi nyak-gallerek 1 tuczat 2 ft., 2 ft. 50 kr., 3 ft., 3 ft. 50 kr.—4 füz a legfinomabbak.

1 tuczat férfi-harisnya cezrnából, a legfinomabb s legjobb minőségű 4, 5, 6—8 füz (fehér és színesek).

12 db. vászon-zsebkendő 1 ft. 50 kr.—2 füz, nagyobbazéruk 2 ft. 50 kr. és színesek; valamint cezrna batisz-kendők 3 ft. 50 kr., 5, 7—9 füz a legfinomabbak.

12 db. török-közo- vagy asztalkendő 5, 6, 7 ft. 50 kr.—9 füz a legszebbek vászon-damaszban.

30 róf felszírt kézi fonal-vászon és fehérítetlen kettőscézrnából 7 ft. 50 kr., 9 ft. 50 kr., 11, 13, 15—18 füz a legszebbek.

40—42 róf kítűnő vászon, agyanezőmunka vagy 12 db. női ingre, 14, 15, 18, 22—24 füz a legszebbek.

50—54 róf hasonlíthatlan jótéle rumburgi vagy hollandi vászon, kézfonat, 4 rőtös, 20, 25, 30, 35, 40, 50, 60 füz.

Orosz vászon torászok számára vagy férfi nyári öltönyekre, rófe: 25, 30, 35, 40, 50, 60 krig.

Videki megrendelések a pénzüsség beküldése vagy postai utánvét mellett gyorsan és pontosan teljesítetnek.

A megrendelő levelek ekép ezimrendők: „Leinenwaaren-Ausverkauf, Stadt Freieung, im Durchgange des Bank-Bazar, neben dem gräflich Harrach'schen Palais in Wien.“

1769 (3—12)

KEER GYÖRGY Pesten, (1793 (2-2))

Dorottya-utca, Wurmudvar 8-dik sz. a. 1-ső emelet, tisztelettel értesíti a nagyérdemű gazdaközönséget, hogy hordozható (Loomobile) cséplő- és forgató-gépeit

Garrett J. D.-tól Buckauban, Magdeburg mellett a következő árakon adja el helyben Pesten és vámentesen:

Egy 8 loerejű locomobile A 2 cséplőgéppel, mely 54 hüvelyk dobozszu, kátrányterítőkkel s hajtósíjjakkal ellátva, egészen teljes, 3920 ft. ezüst pénz.

Egy 10 loerejű locomobile 2 hengerral, A 3 cséplőgéppel, mely 60 hüvelyk dobozszu, kátrányterítőkkel s hajtósíjjakkal, egészen teljes, 4570 ft. ezüst pénz. Egy forgató-gép (Drillmaschine), könnyű talajra 11 sorozóval, 6 lábnyi nyomtávolsággal, vas emelőkkel, előkormányval és 2 vető-perendelyvel, egészen teljes, 320 ft. ezüst pénz.

S kértök a netaláni megrendeléseket a lehetősegig idejekorán megtenni, hogy a pontos szállítás eszköztelthessék. Fentebb említett gépek a legjobb szerkesztések és egész Északnémetországban, hol azok mindenhol használatban vannak, a legjobb hírnek örvendnek. Tudakozásokra egész készséggel kellő utasítás adatik, valamint illusztrált katalógus is kívánatra ingyért szolgáltatnak ki. NB. Elvárlható feltételek mellett bérbeni cséplés is eszközölthetik, mely esetben az illetők magukat KEER GYÖRGY ural érintkezésbe tehetik.

